رویش روان شناسی، سال۱۰، شماره۱۲، شماره پیاپی ۶۹، اسفند ۱۴۰۰
Rooyesh-e-Ravanshenasi Journal(RRJ),10(12), 2022

پدیدارشناسی عوامل موثر در ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت بدنی مدارس (با ارائه راهکار)

Phenomenology of effective factors in learning disabilities and reduction of motivation for active participation of transgender students in learning physical education lessons in schools (by providing a solution)

محمد زارع آبندانسری
دانشجوی دکتری گروه مدیریت ورزشی دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.
مهرداد محرم زاده (نویسنده مسئول)
استاد گروه مدیریت ورزشی دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.
فاطمه رضاپور
دانشجوی دکتری گروه مدیریت ورزشی دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران.

Mohammad Zare Abandansari
Phd student Department of Sports Management, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran.
Mehrdad Moharramzadeh*
Professor Department of Sports Management, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran.
mmoharramzadeh@yahoo.com
Fatemeh Rezapour
Phd student Department of Sports Management, Mohaghegh Ardabili University, Ardabil, Iran.

چکیده

دانش‌آموزان تراجنسیتی به دلیل برخی مشکلات نظیر: نبود یادگیری مناسب و فقدان انگیزه مشارکت در حین درس تربیت‌بدنی، به نسبت دیگر دانش‌آموزان امکان حضور فعال در فعالیت‌های ورزشی را ندارند. هدف پژوهش حاضر شناسایی مشکلات و ارائه راهکارهای کاربردی در زمینه بهبود یادگیری و افزایش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی بود تا شرایط مشارکت فعال دانش‌آموزان تراجنسیتی در ورزش مدارس فراهم شود. پژوهش حاضر از لحاظ هدف کاربردی و با رویکرد پدیدارشناسی در شیوه کلایزی بود. جامعه آماری پژوهش را دانش‌آموزان تراجنسیتی، معلمان تربیت‌بدنی، مدیران مدارس، اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها در گروه روانشناسی و مدیریت ورزشی در استان مازندران و در سال ۱۴۰۰ تشکیل دادند؛ که ۱۹ نفر از این افراد به عنوان نمونه آماری به صورت هدفمند انتخاب شدند. ابزار سنجش مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با پرسش‌های باز بود و مصاحبه‌ها تا زمانی که امکان استخراج مفاهیم کاملا غیرتکراری وجود داشت؛ یعنی مصاحبه شماره ۱۹ ادامه یافت. در راستای معتبرسازی نهایی پژوهش از ملاک‌های اعتبار و قابلیت اعتماد استفاده شد. یافته‌های عوامل موثر در ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه مشارکت ورزشی دانش‌آموزان تراجنسیت را ۴۸ مضمون فرعی در قالب ۹ مضمون اصلی؛ روانی، اجتماعی، حمایتی، جسمانی، محیطی، فردی، مقبولیت، وضعیت پوششی و ناهنجاری‌ها تشکیل می‌دهند. در بخش ارائه راهکارهای کاربردی نیز ۳۲ مضمون فرعی در قالب ۵ مضمون اصلی؛ روانی، حمایتی، فرهنگ‌سازی، پیشگیرانه و محیطی شناسایی شدند. برخی از راهکارهای پیشنهادی شامل: ایجاد انگیزه در دانش آموزان تراجنسیت به مشارکت در فعالیت‌های ورزشی با استفاده از ابزارهای تشویقی، آموزش روش‌های مواجهه با استرس، کمک به شناخت هویت جنسی آنان با استفاده از ابزارهایی نظیر؛ مشاوره و یا عمل تغییر جنسیت، ایجاد فضای رشد و یادگیری مناسب همسان با دیگر دانش‌آموزان، ایجاد برنامه آموزش عمومی به تمامی دانش-آموزان در زمینه آشنایی و نحوه ارتباط با افراد تراجنسیت، شناسایی

Abstract

Transgender students are not able to actively participate in sports activities compared to other students due to some problems such as lack of proper learning and lack of motivation to participate during physical education. The purpose of this study was to identify problems and provide practical solutions to improve learning and increase the motivation of transgender students to provide the conditions for active participation of transgender students in school sports. The present study was applied in terms of purpose and with a phenomenological approach in the Colaizzi method. The statistical population of the study consisted of transgender students, physical education teachers, school principals, faculty members of universities in the Department of Psychology and Sports Management in Mazandaran province in 2021; 19 of these people were purposefully selected as a statistical sample. The measurement tool was semi-structured interviews with open-ended questions and interviews as long as it was possible to extract completely non-repetitive concepts; That is, interview number 19 continued. In order to finalize the research, the criteria of validity and reliability were used. Findings of the effective factors in learning disabilities and reducing the motivation of transgender students to participate in sports include 48 sub-themes in the form of 9 main themes; They constitute psychological, social, supportive, physical, environmental, personal, acceptance, cover status, and abnormalities. In the section on providing practical solutions, 32 sub-themes in the form of 5 main themes; Psychological, supportive, cultural, preventive, and environmental were identified. Some of the suggested solutions include: motivating transgender students to participate in sports activities using incentive tools, teaching stress coping techniques, helping to identify their sexual identity using tools such as; Counseling or practice of gender reassignment, creating a suitable environment for growth and learning similar to other students, creating a general education program for all

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

تراجنسیتی‌ها از ۶-۵ سالگی با بررسی‌های تخصصی توسط خانواده و روانشناسان و ایجاد محیطی ایمن و بهداشتی به منظور انگیزه مشارکت دانش‌آموزان تراجنسیت در فعالیت‌های ورزشی می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: *انگیزه، مشارکت، دانش‌آموزان تراجنسیت، ورزش مدارس، ناتوانی‌های یادگیری*

students in the field of acquaintance and how to communicate with transgender people, identifying transgender people from 5-6 years old by examining Specialized by families and psychologists and the creation of a safe and healthy environment to motivate transgender students to participate in sports activities.

Keywords: *Motivation, Participation, Transgender Students, School Sports, Learning Disabilities*

نوع مقاله : پژوهشی **دریافت : شهریور ۱۴۰۰** **پذیرش: آذر ۱۴۰۰** **ویرایش نهایی: اسفند ۱۴۰۰**

مقدمه

زمانی که یک کودک متولد می شود، جنسیتش یک دختر یا پسر است. جنسیت انسان براساس بیولوژی تعیین می‌شود، اما جنسیت درونی یک انسان یعنی حس مرد بودن یا زن بودن و یا هر دو، همیشه با جنسیت بیرونی هماهنگ نیست. افرادی که دچار مشکل تراجنسیتی هستند، جنسیت خود را به عنوان جنسیت حقیقی خود نمی‌پذیرند. در افراد تراجنسیت، هویت جنسی که یک حالت روانشناختی است و نمایانگر احساس فرد از مذکر یا مونث بودن خود می باشد با اختلال مواجه شده است. افرادی که در زمره تراجنسیتی طبقه بندی می شوند دچار اختلال میان دو نوع هویت زیستی (جنس) و هویت اجتماعی (جنسیت) هستند. هر چند که در این افراد وضعیت ظاهری، جسمانی، سیستم‌های درونی و جنسی بدن و از نظر هورمونی و کروموزومی همسان با دیگر افراد جامعه هستند، اما فرد تراجنسیتی از لحاظ ذهنی و روانی صحت و سلامت نوع جنسیت خود را انکار می‌کند و بر وجود اشتباه در نوع جنسیت خود باور و از آن رضایت ندارد. این موضوع منجر به آزار شدید روانی افراد تراجنسیت می‌شود و سرانجام تصمیم نهایی خود را به تغییر در جنسیت خود پیش خواهند برد (علیخواه و همکاران، ۱۳۹۴). اختلال هویت جنسی[1] در افراد و دانش آموزان تراجنسیتی نیز مشکلات عدیده‌ای را برای افراد به همراه دارد. این اختلال دانش‌آموزان را دچار سردرگمی کرده و آنان را از قبول‌کردن و دادن مسئولیت‌ها، حقوق و مزایای اجتماعی محروم می‌سازد. در همین راستا مسیر زندگی فرد تراجنسیتی دچار تحول شده و بروز مشکلاتی را در تمام ابعاد زندگی فرد نظیر؛ روانی، جسمانی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و خانوادگی شامل می‌شود. همچنین این موضوع سبب افزایش احساس وابستگی، کاهش اعتماد به نفس، کاهش انگیزه، کاهش سرمایه اجتماعی و افزایش آسیب پذیری در افراد مبتلا به اختلال هویت جنسی را شامل می‌شود. اساسا افراد تراجنسیتی دارای معضلات مهم‌تری در موقعیت‌های مختلف اجتماعی می باشند که شاخص ترین آنها می‌تواند تعامل اجتماعی با دیگر افراد جامعه باشد (موحد و حسین‌زاده، ۱۳۹۱). این مسئله در ورزش نیز وارد شده است و دانش آموزان تراجنسیتی مشکلات مختلفی برای فعالیت بدنی در ساعت درس تربیت بدنی دارند. این گروه از دانش‌آموزان به دلیل مشکلات جسمی، روانی، اجتماعی و حمایتی انگیزه مشارکت کمتری برای شرکت در فعالیت های ورزشی در ساعت درس تربیت بدنی مدارس دارند که این موضوع باعث بی توجهی به سلامت جسمی و روانی آن‌ها شده است (افروزه، ۱۳۹۹).

فعالیت‌های ورزشی زمینه‌های منحصر به فردی را برای رشد افراد در ابعاد مختلف جسمانی و روانی ایجاد می‌کنند. اساسا ورزش به عنوان محیطی طبقه بندی شده است که در آن کودکان و نوجوانان با توجه به گروه سنی خود، انگیزه، زمان، انرژی و تمرکز بیشتری را به نسبت دیگر محیطها به آن اختصاص می‌دهند (رودریگوئز و همکاران[2]، ۲۰۱۹). در ورزش فرصت‌های مختلفی برای کودکان و نوجوانان وجود دارد تا مهارت‌های شخصی و بین فردی خودشان را توسعه دهند و به فعالیت جسمی و تحرکات لازم بپردازند (بدارد[3] و همکاران، ۲۰۲۰). تربیت بدنی در مدارس نیز به عنوان منبعی مهم از تغییرات مثبت در طی دوره‌های مختلف زندگی از جمله کودکی، نوجوانی و

1Transgender.
2Rodriguez-Aylon, M
3Bedard, C

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

بلوغ، می‌تواند سبب بهبود وضعیت کلی افراد و ایجاد یک روند یادگیری و رشدی مادام‌العمر گردد (اوپستوئل[1] و همکاران، ۲۰۲۰). دانش-آموزان مشارکت‌کننده در ورزش از نظر سلامتی و بهبود کیفیت زندگی به سطح مطلوبی می‌رسند و از لحاظ روحی و روانی شرایط مناسب‌تری را در مقایسه با دیگر همسالان خود پیدا می‌کنند (سیرمپاس[2] و همکاران، ۲۰۱۹). فعالیت بدنی کودکان و نوجوانان در دهۀ گذشته به یک موضوع کلیدی در تحقیقات مربوط به تربیت بدنی، ورزش و سلامت تبدیل شده است. در همین راستا تربیت بدنی در مدارس نیز به عنوان یک موضوع بسیار مهم مد نظر مسئولان و برنامه‌ریزان آموزشی قرار گرفته است (دی الیا[3]، ۲۰۲۰).

اساسا فعالیت‌های ورزشی و به طور کلی تربیت‌بدنی در مدارس نقش موثری در فعالیت جسمانی و جلوگیری از بروز کم‌تحرکی و غیرفعال بودن کودکان و نوجوانان دارد و یکی از مهم‌ترین چارچوب‌های درس تربیت بدنی در مدارس؛ ارتقای انگیزه و یا پدیدآمدن شور و شوق در کودکان و نوجوانان به منظور انجام فعالیت‌های بدنی مختلف در خارج از محیط مدرسه است (لقمانی و همکاران، ۱۳۹۷). در همین راستا تربیت بدنی بخش جدایی‌ناپذیر برنامه‌های سازمان آموزش و پرورش در داخل کشور می‌باشد و به همین منظور شرایط لازم برای آموزش همگانی در تمام دانش‌آموزان مورد بحث و گفت‌وگو قرار دارد؛ و مقصود از آن توسعه و پرورش استعدادهای بالقوه با تقویت ابعاد جسمانی و روانی دانش آموزان در مدارس است؛ به گونه‌ای که از یک زندگی سالم و موفق در فضاهای طبیعی و اجتماعی برخوردار باشند (قهرمان و همکاران، ۱۳۹۸). برخورداری از جنبه‌های مثبت حضور در فعالیت‌های ورزشی صرفا با مشارکت فعال در آن امکانپذیر است و متاسفانه گروهی از افراد جامعه نظیر؛ تراجنسیتی‌ها به دلیل مشکلات جسمانی و روانی خاصی که دارند قادر به حضور در فعالیت‌های ورزشی نیستند (بیک[4] و همکاران، ۲۰۱۵). همه‌ی این عوامل موجب ناتوانی یادگیری و کاهش انگیزه دانش آموزان تراجنسیتی و کاهش مشارکت فعال این دانش آموزان در ساعت درس تربیت بدنی می شود. همچنین با توجه به تعریف انجمن روان شناسی آمریکا، اختلال یادگیری عبارت است از: اختلال در یک یا بیش از یک فرایند روانشناختی پایه که در فرایند درک یا کاربرد زبان شفاهی یا نوشتاری نقش دارد و موجب بروز نقص در توانایی افراد در گوش دادن، فکر کردن، صحبت کردن، خواندن و نوشتن و هجی کردن یا محاسبات است؛ و شرایطی همچون معلولیت های ادراکی، آسیب مغزی، اختلال جزیی در کارکرد مغز، نارساخوانی و زبان پریشی و اختلالات حرکتی را شامل می‌شود (انصاری و همکاران،۱۴۰۰)، که این موضوع موجب کاهش انگیزه یادگیری در دانش‌آموزان تراجنسیتی می شود. تشخیص و انتخاب این گروه از دانش آموزان بر اساس شناخت معلمان تربیت بدنی بود که اختلالات یادگیری و کاهش انگیزه دانش آموزان تراجنسیتی در ساعت درس تربیت بدنی را مشاهده کردند. این دانش آموزان در یادگیری مهارت های ورزشی و اجرای آن با اختلال رو به‌رو بودند. همچنین از انگیزه کافی به منظور مشارکت در فعالیت‌های ورزشی برخوردار نبودند.

در ادامه به پژوهش‌هایی کاربردی در ارتباط با افراد تراجنسیت و افزایش توان یادگیری و انگیزه مشارکت آنان در فراگیری درس تربیت‌بدنی توسط دانش‌آموزان تراجنسیتی اشاره می‌شود. افروزه (۱۳۹۹)، در پژوهشی با عنوان شناسایی موانع مشارکت افراد تراجنسیتی نشان داد؛ مضمون‌های شرم بدنی، پذیرش اجتماعی، امکانات، احساس تبعیض، ناآگاهی‌های فردی، فقدان انگیزه، نبود اعتماد به نفس و ضعف در قوانین و مقررات از جمله دلایل مشارکت نکردن در ورزش توسط افراد تراجنسیتی است. همچنین از راهکارهای موثر در این زمینه نیز فرهنگ‌سازی مناسب رسانه‌ها، دانشگاه‌ها و آموزش و پرورش در راستای بهبود رفتارهای فردی و به طور کلی توسعه فرهنگی است. فرهمند و دانافر (۱۳۹۶)، در پژوهشی با عنوان تحلیل مشکلات فردی- اجتماعی تراجنسی‌ها دریافتند؛ که افراد تراجنسیتی در طول زندگی خود، با قضاوت‌ها و کلیشه‌های منفی افراد مختلف جامعه روبه‌رو می‌شوند که نتیجه آن ایجاد بی‌ثباتی هویت می‌باشد. کنش آنان در برابر مشکلات و معضلات اجتماعی به‌صورت انزوای اجتماعی بروز پیدا می‌کند. از پیامدهای منفی این موضوع نیز می‌توان به افت وضعیت سلامت فردی- اجتماعی و فقدان سرمایۀ اجتماعی در افراد تراجنسیتی اشاره کرد. ارنست[5] (۲۰۲۰)، در پژوهشی با عنوان راهنمای مدارس: درک و همکاری با والدین دانش آموزان تراجنسیتی نشان داد؛ که حمایت و پذیرش خانواده از دانش‌آموزان تراجنسیت، همکاری مدارس با والدین و استفاده از روانشناسان به کم کردن مشکلات و محافظت از تراجنسیتی‌ها در مدارس کمک می‌کند. گیلنی و همکاران[6] (۲۰۲۱)، در پژوهشی با عنوان سطوح فعالیت بدنی و موانع مشارکت ورزشی در جوانان مبتلا به اختلال جنسیتی به این نتیجه رسیدند،

1Opstoel, K.
2Syrmpas, I.
3D'Elia, F.
4Beek, T. F.
5Ernst, K. Q.
6Gilani, M.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

که مناسب نبودن رفتار دیگران با تراجنسیتی‌ها، رضایت نداشتن تراجنسیتی از وضعیت پوشش و بدن خود در برابر دیگران از موانع مشارکت آن‌ها در ورزش است. همچنین از راهکارهای موثر بیان شده در این پژوهش؛ بالابردن انگیزه تراجنسیتی‌ها و بهبود ابعاد اجتماعی در رفتارهای فردی آنان است. فلورس[1] و همکاران (۲۰۲۰)، در پژوهشی به بررسی نگرش‌های عمومی درباره مشارکت تراجنسیتی ها در ورزش پرداختند. یافته‌ها نشان داد که افرادی که اعتقادات سنتی درباره نقش جنسیتی دارند کمتر از مشارکت ورزشکاران تراجنسیتی حمایت می‌کنند. کسانی که دارای نگرش برابری طلبانه هستند، حمایت بیشتری از افراد تراجنسیتی دارند. در حالی که کسانی که از سنت گرایی اخلاقی بالا حمایت می کنند، بیشتر مخالف هستند و باید زمینه‌های حمایت ورزشکاران تراجنسیتی برجسته شود. نتایج پژوهش کندی[2] (۲۰۱۸)، با عنوان تجربیات جوانان تراجنسیتی در تیم‌های ورزشی دبیرستان نشان داد؛ تصورات غلط افراد از اصطلاح تراجنسیتی، شناخت کم معلمان و درک نادرست مربیان از تراجنسیتی‌ها و عدم آگاهی عمومی از زیست شناسی افراد تراجنسیتی در تیم‌های ورزشی وجود دارد که بایستی با درک مناسب از سوی همه افراد و دانش‌آموزان در مورد تراجنسیتی همراه باشد. الینگ - ماچارتزکی[3] (۲۰۱۷)، در پژوهشی با عنوان ورزش و فعالیت‌بدنی در زندگی افراد تراجنسیتی به این نتیجه رسیدند که استراتژی مناسب برای این افراد، به دست آوردن آگاهی از موضوع بدن، تشخیص جنسیت و رهایی از شمساری و مقبولیت جامعه است. مازیاری و همکاران (۱۳۹۵)، در پژوهشی با بررسی علل بی انگیزگی دانش آموزان متوسطه از مشارکت در فعالیت‌های تربیت بدنی و ارتباط آن با حمایت اجتماعی نشان دادند؛ بین دیدگاه دبیران تربیت بدنی و دانش آموزان درباره علل بی انگیزگی دانش آموزان تفاوت معنی دار وجود دارد. همچنین از دیدگاه دانش آموزان، بین حمایت اجتماعی فراهم شده از سوی دبیران تربیت بدنی و علل بی انگیزگی دانش آموزان؛ کمبود توانایی، تلاش ناکافی، ارزشمند نبودن فعالیت‌ها و جذاب نبودن فعالیت‌ها رابطه معنی‌داری وجود دارد. جونز[4] و همکاران (۲۰۱۷)، در پژوهشی با عنوان موانع و تسهیل‌کننده‌های فعالیت بدنی و مشارکت ورزشی در بین جوانان تراجنسیتی دریافتند؛ مهم‌ترین عوامل کاهش مشارکت افراد تراجنسیتی در ورزش شامل؛ امکانات ناکافی، نارضایتی از وضعیت بدنی، ترس از مورد پذیرش قرار نگرفتن توسط دیگران در فعالیت‌های ورزشی و کمبود فضای امن و ایمن برای فعالیت ورزشی می‌باشند. ریسر[5] (۲۰۰۵)، در پژوهشی با عنوان هویت جنسی و ورزش؛ عوامل بدنی و فیزیولوژیکی را از موارد مهم در جلوگیری از ورزش افراد تراجنسیت بیان کرد. نتایج پژوهش آچلین[6] (۲۰۱۷)، با محتوای مانع تبعیض هویت جنسیتی: پیامدهای سیاست‌های مشارکت دولت بر ورزشکاران جوان تراجنسیتی در جهت رشد افراد نشان داد؛ تدوین قوانین و مقررات رسمی در راستای حمایت از دانش‌آموزان تراجنسیتی در ورزش با مشارکت آموزش و پرورش و دولت، نقشی مهم در بهبود وضعیت فعلی دانش‌آموزان تراجنسیتی در فعالیت‌های ورزشی دارد. آرچیبالد[7] (۲۰۱۹)، در پژوهش خود با موضوع حقوق ورزشی تراجنسیتی و بین جنسیتی بیان کرد؛ مدارس بایستی فعالیت‌های ورزشی را به گونه‌ای برای دانش‌آموزان تراجنسیت طراحی کنند که با ویژگی‌های فیزیولوژیکی آنان همخوانی داشته باشد. همچنین در زمان فعالیت‌های گروهی ورزشی، دانش‌آموزان تراجنسیتی را با همکلاسی‌هایی که از نظر بدنی نظیر؛ قد، وزن، قدرت و مهارت مشابه هستند در یک گروه ورزشی و یک فعالیت ورزشی قرار دهند. در پژوهش های گذشته به بررسی عوامل موثر بر اختلال یادگیری و کاهش انگیزه دانش آموزان تراجنسیتی در ساعت درس تربیت بدنی پرداخته نشده است، اما در این پژوهش شناسایی عوامل موثر بر ناتوانایی یادگیری و کاهش انگیزه دانش آموزان تراجنسیتی در مشارکت در درس تربیت بدنی به طور دقیق بررسی شده است؛ به طوری که همه‌ی عوامل موثر بر ناتوانایی‌های یادگیری و کاهش انگیزه در مشارکت فعال دانش آموزان تراجنسیتی شناسایی و راهکارهایی کاربردی به منظور بهبود یادگیری و افزایش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی برای مشارکت فعال در درس تربیت بدنی ارائه شد؛ که این موارد در پژوهش های پیشین به آن اشاره ای نشده است.

بنابراین همانطور که ورزش حق مسلم هر فردی است، افراد تراجنسیتی به خصوص دانش‌آموزان تراجنسیتی نیز، حق استفاده از ورزش و ساعت درس تربیت بدنی را دارند. ورزش باعث سلامت روان و جسم همه‌ی افراد می‌شود. اما دانش‌آموزان تراجنسیتی به علت مشکلاتی که در ابعاد مختلف دارند، کمتر به ورزش می‌پردازند و انگیزه کمتری برای مشارکت در درس تربیت بدنی دارند. با توجه به اینکه تاکنون

1Flores, A. R.
2Kennedy ,R. H.
3Elling-Machartzki, A.
4Jones, B. A.
5 Reeser, J. C.
6Acklin, K. L.
7Archibald, C. J.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

پژوهشی در داخل کشور مرتبط با ورزش دانش‌آموزان تراجنسیتی انجام نگرفته است و به منظور بهره‌مندی این افراد از مزایای حضور در فعالیت‌های ورزشی؛ در این پژوهش عوامل موثر در ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت بدنی مدارس شناسایی شد و در انتها راهکارهایی برای این مسئله ارائه شد. بنابراین این پژوهش به دنبال آن است تا به ۲ سوال اساسی پاسخ دهد.

۱.عوامل موثر در ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت بدنی مدارس چیست؟

۲.راهکارهای موثر در مقابله با ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت بدنی مدارس چیست؟

در برنامه درسی آموزش و پرورش به مشارکت دانش آموزان تراجنسیتی در ساعت درس تربیت بدنی آنطور که باید توجه نشده است و راهکاری برای ناتوانایی‌های یادگیری و کاهش انگیزه این دانش‌آموزان وجود ندارد، در حالی که عوامل اختلال در مشارکت درس تربیت بدنی برای دانش آموزان تراجنسیتی و راهکارهای مرتبط با آن نیز باید به عنوان یک مساله مهم بررسی شود. بنابراین این پژوهش موضوع مهم و کاربردی مورد مطالعه را بررسی نمود و با توجه به اینکه در پژوهش های گذشته به سوالات پژوهش حاضر پاسخی داده نشده است، این پژوهش به سوالات ذکر شده پاسخ کامل داده است. نتیجه نهایی این پژوهش علاوه بر شناسایی عوامل ناتوانایی‌های یادگیری و کاهش انگیزه مشارکت دانش‌آموزان تراجنسیتی در درس تربیت‌بدنی، راهکارهای کاربردی ارائه می‌دهد که با به کارگیری این راهکارها توسط مدیران، معلمان، جامعه و...، دانش آموزان تراجنسیتی وضعیت بهتری از لحاظ مشارکت فعال در درس تربیت بدنی پیدا خواهند کردند و به سلامت جسم و روان این گروه از جامعه نیز توجه می‌شود.

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی می‌باشد و به روش کیفی[1] با استفاده از رویکرد پدیدارشناسی توصیفی[2] انجام شد. در این پژوهش هدف شناسایی عوامل مرتبط با موضوع بود و به همین جهت از روش پدیدارشناسی و به منظور تجزیه‌وتحلیل داده‌های مصاحبه از شیوه کلایزی[3](۱۹۷۸) استفاده گردید. اساسا رویکرد پدیدار شناسی با آشکار ساختن ماهیت معنی نهفته در تجربیات سر وکار دارد. هدف پژوهشگر، درک معنی تجربه به همان صورتی که فرد تجربه کرده است، می‌باشد. بنابراین با توجه به ماهیت پژوهش و استفاده از روش پدیدارشناسی توصیفی؛ شیوه کلایزی با توجه به موضوع پژوهش به عنوان کاربردی‌ترین روش پدیدارشناسی توصیفی انتخاب گردید. جامعه آماری مورد مطالعه پژوهش را دانش‌آموزان تراجنسیتی، معلمان تربیت‌بدنی، مدیران مدارس، اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها در گروه روانشناسی و مدیریت ورزشی در استان مازندران و در سال ۱۴۰۰ تشکیل می‌دادند. روش نمونه‌گیری به صورت هدفمند بود. در انتخاب نمونه‌های آماری از افرادی استفاده شد که موضوع مورد پژوهش را تجربه کرده‌اند و یا با آن ارتباط مستقیمی داشتند. بنابراین تجربه زندگی، کاری و علمی افراد مشارکت‌کننده و رضایت کامل افراد از حضور در مصاحبه و توانایی آنان در انجام مصاحبه و بازگوکردن مطالب، ملاک ورود و انتخاب نمونه‌ها در پژوهش قرار گرفت. ملاک خروج افراد از پژوهش نیز نبود تمایل کافی به ادامه همکاری با محقق و ناکافی و ناقص بودن اطلاعات دریافتی افراد مشارکت‌کننده در پژوهش بود. در نهایت نمونه‌های آماری مرتبط با موضوع شامل؛ ۸ نفر از دانش‌آموزان تراجنسیت در مدارس مقطع متوسطه، ۴ نفر از معلمان تربیت بدنی با سابقه بیش از ۲۰ سال فعالیت در مدارس، ۲ نفر از مدیران مدارس، ۳ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها در گروه روانشناسی و ۲ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها در گروه مدیریت ورزشی در مجموع ۱۹ نفر در استان مازندران و در سال ۱۴۰۰ انتخاب شدند. در راستای مدنظر قرار دادن اصول اخلاقی در پژوهش حاضر؛ ابتدا اهداف و ضرورت تحقیق پیش از شروع مصاحبه‌ها برای شرکت‌کنندگان در پژوهش توضیح داده شد. سپس شرکت‌کنندگان با رضایت شخصی خودشان و آشنایی اولیه با موضوع مورد مطالعه پژوهش در آن مشارکت کردند. قبل از شروع مصاحبه از افراد اجازه گرفته شد تا فرایند مصاحبه به طور کامل ضبط شود و چنانچه در مصاحبه‌ای افراد اجازه ضبط مصاحبه‌ها را ندادند؛ با اجازه گرفتن از آن‌ها فرایند مصاحبه با

1Qualitative method
2Descriptive phenomenology
3Colaizzi, P.F.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

قلم بر روی کاغذ پیاده‌سازی شد. از ۱۹ مصاحبه انجام شده ۱۵ مصاحبه ضبط و ۴ مصاحبه بر روی کاغذ نوشته شد. در ادامه این اجازه به شرکت‌کنندگان داده شد که هر زمانی از فرایند مصاحبه تمایل داشتند از ادامه مصاحبه انصراف دهند. با این حال هیچ شرکت‌کننده‌ای در حین مصاحبه انصراف نداد و تمامی مصاحبه‌ها انجام پذیرفت. همچنین تمامی مصاحبه‌ها با تعیین وقت قبلی در مکانی به دور از ازدحام جمعیت و بدون دخالت و مشارکت دیگران انجام شد. در جدول۱ اطلاعات جمعیت‌شناختی افراد مشارکت‌کننده در پژوهش ارائه شده است.

جدول۱. اطلاعات جمعیت‌شناختی افراد مشارکت‌کننده در پژوهش

خبرگان	سمت	جنسیت و تفکیک نفرات		محدوده سنی
گروه اول	دانش‌آموزان تراجنسیتی مقطع متوسطه	۵ نفر آقا	۳ نفر خانم	۱۵-۱۷ سال
گروه دوم	معلمان تربیت‌بدنی مدارس مقطع متوسطه	۳ نفر اقا	۱ نفر خانم	۴۵-۵۲ سال
گروه سوم	مدیران مدارس مقطع متوسطه	۱ نفر آقا	۱ نفر خانم	۵۰-۵۴ سال
گروه چهارم	اعضای هیئت علمی دانشگاه در گروه روانشناسی	۲ نفر آقا	۱ نفر خانم	۴۷ -۵۹ سال
گروه پنجم	اعضای هیئت علمی دانشگاه در گروه مدیریت ورزشی	۱ نفر آقا	۱ نفر خانم	۴۱-۴۴ سال

ابزار سنجش

ابزار سنجش مصاحبه نیمه‌ساختار یافته[1] با پرسش‌های باز بود. به منظور دستیابی عمیق‌تر به محتوای پژوهش، مصاحبه‌ها به صورت نیمه‌ساختاریافته در محیط طبیعی، استان مازندران و در سال ۱۴۰۰ با افراد مرتبط با پژوهش انجام شد. مدت زمان مصاحبه‌ها بین ۳۵ تا ۵۰ دقیقه بود. بر همین اساس در این پژوهش با ۱۹ نفر از افراد مرتبط با موضوع، مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انجام گرفت. تا زمانی که از مصاحبه‌ها (۱۹مصاحبه) امکان استخراج مفاهیم کاملا غیرتکراری وجود داشت؛ مصاحبه‌ها ادامه یافت. انتخاب دانش‌آموزان تراجنسیتی که در ابعاد یادگیری و انگیزشی مشارکت فعال در درس تربیت‌بدنی مشکل داشتند با راهنمایی معلمان تربیت‌بدنی و مدیران مدارس صورت پذیرفت. برای مثال دانش‌آموز تراجنسیتی مقطع متوسطه که در هنرستان تربیت‌بدنی مشغول به تحصیل بود؛ افزون بر اینکه انگیزه‌ای برای مشارکت در فعالیت‌های ورزشی به همراه دیگر دانش‌آموزان نداشت؛ در دروس عملی نظیر تنیس روی میز، هندبال، والیبال، دوومیدانی و دیگر ورزش‌ها نیز مشکل یادگیری و ناتوانی در ارائه صحیح حرکات ورزشی داشت. که این افراد با نظر مستقیم معلمان تربیت بدنی و مدیران مدارس شناسایی شدند. برای انجام مصاحبه با افراد حاضر در پژوهش ابتدا سعی شد؛ یک محیط نسبتا صمیمی و دوستانه با مشارکت‌کنندگان در پژوهش شکل بگیرد. سپس با در نظر گرفتن شرایط محیطی مناسب و گرفتن رضایت از افراد، مصاحبه‌ها با طراحی سوالات محوری شروع شد. ۱. با توجه به تجربه شما چه عواملی سبب ناتوانی یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت‌بدنی مدارس می‌شود؟ ۲. با توجه به تجربه‌تان چه راهکارهایی می‌تواند سبب افزایش یادگیری و انگیزه بالای دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت‌بدنی مدارس شود؟ این دو سوال متناسب با شرایط افراد پرسیده شد. در ادامه با توجه به نیمه ساختاریافته بودن مصاحبه‌ها بقیه سوالات از مشارکت‌کنندگان در پژوهش پرسیده شد. برخی از سوالاتی که در حین مصاحبه پرسیده شد شامل؛ ۱. به نظر شما چه عوامل روانی سبب ناتوانی یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت‌بدنی مدارس می‌شود؟ و با توجه به تجربه شما چه راهکارهایی در بخش روانی سبب افزایش یادگیری و انگیزه بالای دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت‌بدنی مدارس می‌شود؟ همین سوالات در دیگر ابعاد اجتماعی، حمایتی، جسمانی و ...، بنابر شرایط مصاحبه از مشارکت‌کنندگان در پژوهش پرسیده شد. با توجه به استفاده از شیوه کلایزی در این پژوهش ۷ رویکرد این روش در پژوهش حاضر استفاده گردید. شیوه کلایزی دارای هفت مرحله می‌باشد که عبارت‌اند از؛ ۱) مطالعه دقیق تمامی توصیف‌ها و یافته‌های پراهمیت مصاحبه-شوندگان، ۲) استخراج از عبارات موثر و جملات مرتبط با پدیده مورد نظر، ۳) مفهوم بخشیدن به عبارات و جملات مهم استخراج شده از مصاحبه، ۴) مرتب سازی و نظم و ترتیب دادن توصیفات مصاحبه‌شوندگان و مفاهیم مشترک در دسته‌بندی های خاص، ۵) تبدیل کردن تمامی نظرات استناج شده به توصیف‌هایی کامل، ۶) تبدیل کردن توصیف‌های جامع پدیده به یک توصیف واقعی کوتاه‌شده، ۷) معتبرسازی پایانی (کلایزی[2]، ۱۹۷۸). در نهایت تمامی مصاحبه‌ها به دفعات گوش داده شد و محتوای حاصل از آن به صورت کلمه به کلمه نوشته شد.

1Semi-structured interview

1Colaizzi, P.F.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]

[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

سپس در این پژوهش مراحل مورد نظر در روش کلایزی به ترتیب اجرا انجام گردید. در همین راستا به منظور معتبرسازی نهایی پژوهش از ملاک‌های اعتبار[1] و قابلیت اعتماد[2] استفاده شد. اعتبار به معنای میزان درجه اعتماد به واقعی بودن یافته‌ها برای شرکت‌کنندگان در پژوهش است. به همین منظور مصاحبه‌ها پس از تجزیه‌وتحلیل در اختیار مصاحبه‌شوندگان قرار گرفت و نظرات آنان در مورد مصاحبه‌ها اعمال و اصلاحات مورد نیاز انجام گرفت. قابلیت اعتماد، به ثبات داده‌ها در طول زمان و شرایط مختلف اشاره دارد. که برای بررسی قابلیت اعتماد، از روش توافق درون موضوعی دو کدگذار استفاده شد (گل افشانی، ۲۰۰۳). دو کدگذار متخصص و آشنا به روش کدگذاری و آشنا به موضوع مرتبط با پژوهش حاضر مصاحبه‌ها را کدگذاری کردند و درصد توافق بین دو کدگذار ۸۵٪ به دست آمد. معمولا در تحقیقات کیفی برای مشخص کردن روایی و پایایی از دو روش اعتبار و قابلیت اعتماد استفاده می‌شود. دلیل استفاده از ملاک‌های اعتبار بررسی معیار و مفهوم ابزار پژوهش و سوالات در آن است تا متوجه شویم که این سوالات دقیقا به چه میزان متغیرهای مورد مطالعه پژوهش را به معنای واقعی منعکس می‌کنند. دلیل استفاده از قابلیت اعتماد نیز این است که متوجه شویم آیا روشی که در این پژوهش بکار گرفته‌ایم اگر مجددا مورد استفاده قرار گیرد نتایج یکسان و مشابهی را به دنبال دارد؟ یعنی ابزاری که به منظور سنجش و بررسی پژوهش استفاده کرده‌ایم، دارای ویژگی تکرار پذیری است.

یافته ها

بعد از تجزیه‌وتحلیل داده‌های پژوهش؛ عوامل موثر در ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت بدنی مدارس را ۹ مضمون اصلی؛ روانی، اجتماعی، حمایتی، جسمانی، محیطی، فردی، مقبولیت، وضعیت پوششی و ناهنجاری‌ها با ۴۸ مضمون فرعی تشکیل دادند.

جدول ۲ عوامل موثر در ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت بدنی مدارس را نشان می‌دهد.

جدول۲. عوامل موثر در ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت بدنی

مضمون اصلی	مضامین فرعی
روانی	۱.ناملایمت‌های روانی در برخوردهای اجتماعی دیگران با آن‌ها، ۲.تداخلات فکری متضاد با دیگر همسالان در گروه ورزشی، ۳.استرس و اضطراب بیش از حد در رفتارهای فرد تراجنسیتی، ۴.مبتلا بودن به بیماری‌هایی نظیر؛ افسردگی، ۵.برخورداری از شخصیت درونگرا در دانش‌آموز تراجنسیت، ۶.نداشتن اعتماد به نفس کافی به منظور انجام فعالیت‌های ورزشی، ۷.سردرگمی جنسیتی و نبود تطابق بین نحوه فعالیت ورزشی و جنسیت فرد، ۸..ضعف در ابعاد هوش هیجانی دانش‌آموزان تراجنسیتی، ۹..نبود علاقه و انگیزه کافی به منظور مشارکت در فعالیت های ورزشی
اجتماعی	۱۰.ناسازگاری‌های اجتماعی با دیگر همسالان، ۱۱.ضعف در سرمایه اجتماعی به نسبت دیگر افراد،۱۲.ظرفیت پایین تاب‌آوری و انعطاف‌پذیری در ارتباطات اجتماعی، ۱۳.نبود ارتباطات اجتماعی مناسب همکلاسی‌ها در مدرسه، ۱۴.نبود تعامل کاربردی با دیگر همسالان
حمایتی	۱۵.نبود حمایت کافی از سوی دیگران و مسئولان مدرسه، ۱۶.نبود حمایت کافی از سوی خانواده‌ها و در مواردی طردشدن از سوی خانواده، ۱۷.بروز احساس تبعیض بین فردی در مقایسه با دیگر هم کلاسی‌ها، ۱۸.محرومیت از حضور در فعالیت های ورزشی توسط مسئولان مدارس، ۱۹.رغبت کم دیگر افراد به حضور افراد تراجنسیت در فعالیت های ورزشی، ۲۰.نبود آگاهی کافی دبیران تربیت بدنی از نحوه مشارکت دادن افراد تراجنسیت در ورزش، ۲۱.قبح فرهنگی مشکلات تراجنسیتی‌ها در داخل کشور، ۲۲.نبود قوانین شفاف در ارتباط با حضور مشترک تراجنسیت‌ها با دیگران در فعالیت‌های ورزشی، ۲۳.نگاه منحرفانه دیگران به رفتارهای افراد تراجنسیت، ۲۴.ترس

2validity
3reliability

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

	از تمسخر توسط دیگر همکلاسی‌ها به علت مهارت کمتر در انجام فعالیت‌های ورزشی، ۲۵.تجربیات ناخوشایند خشونت فیزیکی توسط دیگر همکلاسی‌ها
جسمانی	۲۶.مشکلات فیزیولوژیکی دانش‌آموزان تراجنسیت، ۲۷.تداخل وضعیت بدنی با برخی از فعالیت‌های ورزشی در دانش‌آموزان تراجنسیت، ۲۸.ابتلا به بیماری‌های جسمی مختلف، ۲۹.آمادگی جسمانی ضعیف‌تر به نسبت دیگر هم کلاسی‌ها در مدرسه،
محیطی	۳۰.شرایط محیطی نامناسب به منظور انجام فعالیت‌های ورزشی توسط دانش‌آموزان تراجنسیت، ۳۱.کمبود امکانات بهداشتی در مدارس، ۳۲.بروز احساس ناامنی در زمان حضور در موقعیت‌های جمعی
فردی	۳۳.مشکلات خانوادگی دانش‌آموزان تراجنسیت، ۳۴.نشناختن هویت جنسی و یا شناخت ناکافی از هویت جنسی به نسبت دیگران،۳۵.ضعف در هویت فردی و نداشتن هویت ثابت در سبک زندگی، ۳۶.ضعف در خودآگاهی، ۳۷.آسیب‌پذیری بیشتر به نسبت دیگر همسالان، ۳۸.احساس ضعف فردی در مقایسه‌کردن خود با دیگر هم کلاسی‌ها
مقبولیت	۳۹.احساس بی ارزش بودن در گروه همکلاسی‌ها، ۴۰.بروز احساس پذیرفته نشدن از سوی همکلاسی‌ها در فعالیت-های ورزشی، ۴۱.نبود اعتماد فردی در بین دیگر همکلاسی‌ها، ۴۲.داشتن سابقه نامطلوب حضور در فعالیت‌های ورزشی در گذشته
وضعیت پوششی	۴۳.تفاوت های فردی حاصل از وضعیت پوششی، ۴۴.خجالت دانش آموز تراجنسیت از تعویض لباس برای انجام فعالیت ورزشی در بین دیگران، ۴۵.خجالت دانش‌آموزان تراجنسیت از مشخص‌شدن وضعیت بدنی خود در برابر دیگران
ناهنجاری‌ها	۴۶.شیوع مصرف دخانیات در افراد تراجنسیتی و تضاد این معضل با فعالیت‌های ورزشی، ۴۷.عادت به سبک زندگی منحرفانه، ۴۸.کیفیت زندگی نامناسب به نسبت دیگر هم کلاسی‌ها

در ادامه نمونه‌هایی از مصاحبه با افراد مشارکت‌کننده در بخش اول پژوهش در جدول ۳ نشان داده شده است.

جدول۳. نمونه مصاحبه‌های افراد مشارکت‌کننده در پژوهش

نمونه مصاحبه	متن مصاحبه	مضامین فرعی
مصاحبه۱۲ (معلم تربیت بدنی)	متاسفانه بارها در مدارس مختلفی که مشغول به کار بودم به دفعات شاهد این موضوع بودم که **دیگر دانش‌آموزان تمایلی به مشارکت دانش-آموزان تراجنسیتی در فعالیت‌های ورزشی مدارس ندارند**. البته موضوعی که حائز اهمیت می‌باشد این است که **خود این افراد نیز از انگیزه کافی برای حضور در فعالیت‌های ورزشی برخوردار نیستند**.	- رغبت کم دیگر افراد به حضور افراد تراجنسیت در فعالیت های ورزشی - نبود علاقه و انگیزه کافی به منظور مشارکت در فعالیت های ورزشی
مصاحبه۱۵ (عضو هیئت علمی گروه روانشناسی)	دانش‌آموزان تراجنسیتی **در مقایسه با دیگر همسالان خود استرس و اضطراب بیشتری را در رفتارهای خود بروز می‌دهند** و متاسفانه از **بیماری‌هایی نظیر افسردگی** رنج می‌برند. برخی از این افراد افزون بر محیط مدرسه، **در درون خانواده خود نیز مورد حمایت اعضای خانواده قرار نمی‌گیرند و حتی در مواردی از سوی خانواده طرد می‌شوند** که این موضوع پیامدهای منفی بسیاری را برای آنان به همراه دارد.	- استرس و اضطراب بیش از حد در رفتارهای فرد تراجنسیتی - مبتلا بودن به بیماری‌هایی نظیر؛ افسردگی - نبود حمایت کافی از سوی خانواده‌ها و در مواردی طردشدن از سوی خانواده

در ادامه تجزیه‌وتحلیل داده‌های پژوهش؛ راهکارهای موثر در مقابله با ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت بدنی مدارس را ۵ مضمون اصلی؛ روانی، حمایتی، فرهنگ‌سازی، پیشگیرانه و محیطی با ۳۲ مضمون فرعی تشکیل می‌دهد.

جدول۴ راهکارهای موثر در مقابله با ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت بدنی را نشان می‌دهد.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

جدول۴. راهکارهای موثر مقابله با ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت بدنی

مضمون اصلی	مضامین فرعی
روانی	۱.توجه به احساسات و نیازهای دانش اموزان تراجنسیت برای مشارکت فعال در فعالیت‌های ورزشی، ۲.پرورش خودآگاهی در دانش‌آموزان تراجنسیت با کمک روانشناسان، ۳.ایجاد انگیزه در دانش آموزان تراجنسیت به مشارکت در فعالیت‌های ورزشی با استفاده از ابزارهای تشویقی، ۴.تقویت هوش هیجانی و ابعاد مرتبط با آن، ۵.برقراری رابطه عاطفی و عمیق‌تر بین خانواده و دانش‌آموز تراجنسیت، ۶.ارائه تمرینات مناسب به منظور بالابردن اعتماد به نفس افراد تراجنسیتی توسط روانشناسان، ۷.آموزش روش های مواجهه و مقابله با استرس در شرایط مختلف به دانش‌آموزان تراجنسیت، ۸.استعانت معنوی و مذهبی به منظور تقویت فکری
حمایتی	۹.مشارکت دادن دانش‌آموزان تراجنسیت در برنامه‌های گروهی کلاس در مدارس، ۱۰.طراحی فعالیت ورزشی متناسب با شرایط فیزیولوژیکی و جسمانی افراد تراجنسیت، ۱۱.کمک به شناخت هویت جنسی آنان با استفاده از ابزارهای مرتبط نظیر؛ مشاوره و یا عمل تغییر جنسیت، ۱۲.معرفی دانش‌آموزان تراجنسیت به سازمان‌های حمایت-کننده مرتبط با آنان از سوی مدارس، ۱۳.حمایت مسئولان مدرسه و خانواده‌ها از دانش‌آموزان تراجنسیت و ایجاد حس اعتماد در آن‌ها، ۱۴.توجه بیشتر دبیران تربیت‌بدنی به مشارکت‌دادن دانش‌آموزان تراجنسیتی در فعالیت‌های ورزشی، ۱۵.تدوین مقررات و منشور اخلاقی در حمایت از دانش‌آموزان تراجنسیت در مدارس، ۱۶.ایجاد فضای رشد و یادگیری مناسب همسان با دیگر دانش‌آموزان، ۱۷.دعوت به برگزاری جلسات مشاوره با خانواده این افراد از سوی مدارس با کمک روانشناسان، ۱۸.استفاده از روانشناسان در در زمینه برطرف کردن مشکلات فردی افراد تراجنسیت در ورزش، ۱۹.از بین بردن محدودیت‌ها برای دانش‌آموزان تراجنسیت، ۲۰.برخورد قانونی با پدیده انگزنی در ارتباط با افراد تراجنسیت،
فرهنگ‌سازی	۲۱.فرهنگ‌سازی رسانه و آگاهی‌بخشی در ارتباط با مشارکت دانش‌آموزان تراجنسیت در فعالیت‌های جمعی، ۲۲.آموزش‌های فرهنگی تعامل با افراد تراجنسیت از سوی سازمان‌های مرتبط، ۲۳.تغییر نگاه همکلاسی‌ها به این دسته از افراد با برنامه‌های فرهنگی مدارس، ۲۴.ایجاد برنامه آموزش عمومی به تمامی دانش‌آموزان در زمینه آشنایی و نحوه ارتباط با افراد تراجنسیت در مدارس
پیشگیرانه	۲۵.پیشگیری از بروز رفتارهای منحرفانه دانش‌آموزان تراجنسیت با راهکارهای پیشگیرانه، ۲۶.شناسایی تراجنسیتی‌ها از ۶- ۵ سالگی با بررسی‌های تخصصی توسط خانواده و به کمک روانشناسان، ۲۷.شناسایی انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیت از مصرف دخانیات و آگاهی بخشی به آنان در این زمینه، ۲۸.تقویت ابعاد موثر در کیفیت زندگی دانش‌آموزان تراجنسیت، ۲۹.شناسایی و درمان بیماری‌های مختلف جسمی و روانی در دانش‌آموزان تراجنسیت
محیطی	۳۰.بهبود سیستم‌های بهداشتی در مدارس، ۳۱.ایجاد مکانی مناسب در زمان تعویض لباس برای انجام فعالیت ورزشی، ۳۲.ایجاد محیطی ایمن و بهداشتی به منظور انگیزه مشارکت دانش‌آموزان تراجنسیت در فعالیت‌های ورزشی

در ادامه نمونه‌هایی از مصاحبه با افراد مشارکت‌کننده در بخش دوم پژوهش در جدول ۵ نشان داده شده است.

جدول۵. نمونه مصاحبه‌های افراد مشارکت‌کننده در پژوهش

نمونه مصاحبه	متن مصاحبه	مضامین فرعی
مصاحبه۱۶ (عضو هیئت علمی گروه روانشناسی)	به نظر من اولین موضوعی که در زمینه مشارکت دانش‌آموزان تراجنسیتی در فعالیت‌های گروهی به خصوص ورزش دارد اولویت دارد؛ این است که ما ابتدا به این افراد کمک کنیم تا **هویت جنسی خودشان را بهتر و به‌طور کامل بشناسند. یعنی با استفاده از مشاوره و یا حتی در صورت لزوم با عمل تغییر جنسیت** به شناخت هویت جنسی این افراد کمک کنیم. همچنین **برگزاری جلسات مشاوره با خانواده دانش-آموزان تراجنسیتی نیز می‌تواند بسیار موثر باشد، که مدارس در**	- کمک به شناخت هویت جنسی آنان با استفاده از ابزارهای مرتبط نظیر؛ مشاوره و یا عمل تغییر جنسیت - دعوت به برگزاری جلسات مشاوره با خانواده این افراد از سوی مدارس با کمک روانشناسان

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

	در این بخش می‌توانند به عنوان پلی ارتباطی میان روانشناسان و خانواده این دانش‌آموزان عمل کنند.	
مصاحبه۱۸ (عضو هیئت علمی مدیریت ورزشی)	یکی از مهم‌ترین عوامل در زمینه مشارکت دانش‌آموزان تراجنسیتی در فعالیت‌های تربیت‌بدنی مدارس؛ فرهنگ‌سازی مناسب است. با توجه به تاثیر رسانه‌ها در عصر کنونی؛ **به نظرم مهم‌ترین مرجع برای ایجاد فرهنگ مناسب در جامعه به منظور حضور تراجنسیتی‌ها در ورزش رسانه‌های صوتی و تصویری هستند.** البته در این بخش **خود مدارس نیز می‌توانند با ایجاد برنامه‌های آموزشی زمینه ارتباطات مطلوب دیگر دانس‌آموزان با این افراد را فراهم کنند.**	- فرهنگ‌سازی رسانه و آگاهی-بخشی در ارتباط با مشارکت-دانش‌آموزان‌تراجنسیت در فعالیت‌های جمعی - ایجاد برنامه آموزش عمومی به تمامی دانش‌آموزان در زمینه آشنایی و نحوه ارتباط با افراد تراجنسیت در مدارس

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر شناسایی عوامل موثر بر ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت بدنی مدارس با ارائه راهکارهای کاربردی بود؛ تا این دانش‌آموزان به مانند دیگر همسالان در مدارس از مزایای حضور در فعالیت‌های ورزشی بهره‌مند شده و در ابعاد مختلف رشد فردی توسعه یابند. نتایج حاصل از اطلاعات مشارکت‌کنندگان در پژوهش نشان داد: ۹ مضمون اصلی؛ روانی، اجتماعی، حمایتی، جسمانی، محیطی، فردی، مقبولیت، وضعیت پوششی و ناهنجاری‌ها با ۴۸ مضمون فرعی از عوامل موثر بر کاهش یادگیری و همچنین از بین رفتن انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال آن‌ها در درس تربیت‌بدنی می‌باشد. که به همین منظور راهکارهایی از سوی مشارکت‌کنندگان در پژوهش در راستای افزایش توان یادگیری و بالارفتن انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در ساعات تربیت‌بدنی مدارس ارائه شد. این راهکارها در ۵ مضمون اصلی؛ روانی، حمایتی، فرهنگ‌سازی، پیشگیرانه و محیطی با ۳۲ مضمون فرعی قرار گرفتند و به کاربردن این عوامل در مدارس نقش چشمگیری بر افزایش توان یادگیری و انگیزه مشارکت دانش‌آموزان تراجنسیتی در فعالیت‌های ورزشی مدارس خواهد داشت.

در مضمون روانی شناسایی شده از بخش عوامل موثر در ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه مشارکت دانش‌آموزان تراجنسیتی در درس تربیت‌بدنی، برخی از مضامین مهم شامل: ناملایمت‌های روانی در برخوردهای اجتماعی دیگران با آن‌ها، تداخلات فکری متضاد با دیگر همسالان در گروه ورزشی، استرس و اضطراب بیش از حد در رفتارهای فرد تراجنسیتی، نبود علاقه و انگیزه کافی به منظور مشارکت در فعالیت های ورزشی، نداشتن اعتماد به نفس کافی به منظور انجام فعالیت‌های ورزشی، برخورداری از شخصیت درونگرا در دانش‌آموز تراجنسیت و سردرگرمی جنسیتی و نبود تطابق بین نحوه فعالیت ورزشی و جنسیت فرد می‌باشد. در همین راستا نتایج پژوهش گیلنی و همکاران (۲۰۲۱)، نیز مناسب نبودن رفتار دیگران با تراجنسیتی‌ها را از موانع اصلی مشارکت‌نکردن آنان در ورزش بیان کرده است. افروزه (۱۳۹۹)، نیز در پژوهش خود فقدان انگیزه و نبود اعتماد به نفس را از عوامل موثر در نبود مشارکت تراجنسیتی‌ها در ورزش دانست. از راهکارهای شناسایی شده پژوهش حاضر در بخش روانی مضامینی نظیر؛ آموزش روش های مواجهه و مقابله با استرس در شرایط مختلف به دانش‌آموزان تراجنسیت، ایجاد انگیزه در دانش آموزان تراجنسیت به مشارکت در فعالیت‌های ورزشی با استفاده از ابزارهای تشویقی، توجه به احساسات و نیازهای دانش‌آموزان تراجنسیت برای مشارکت فعال در فعالیت‌های ورزشی، ارائه تمرینات مناسب به منظور بالابردن اعتماد به نفس افراد تراجنسیتی و کمک به شناخت هویت جنسی آنان با استفاده از ابزارهای مرتبط نظیر؛ مشاوره و یا عمل تغییر جنسیت شناسایی شد. نتایج پژوهش گیلنی و همکاران (۲۰۲۱)، نیز نشان داد؛ بالا بردن انگیزه افراد تراجنسیتی نقشی موثر در مشارکت آنان در فعالیت‌های ورزشی دارد. همچنین نتایج پژوهش الینگ- ماچارتزکی (۲۰۱۷)، نیز حاکی از ضرورت آگاهی از بدن خود و به نوعی خودشناسی در افراد تراجنسیتی به منظور مشارکت در فعالیت‌های گروهی و به خصوص ورزش می‌باشد؛ که در پژوهش حاضر به این عوامل اشاره گردید. بنابراین در جمع بندی بخش روانی می‌توان بیان کرد؛ فرد تراجنسیتی ابتدا بایستی از خودش آگاهی کامل پیدا کند و سپس با ایجاد انگیزه در آن‌ها زمینه مشارکت فعال آنان را در فعالیت‌های ورزشی فراهم کرد. که بدین منظور استفاده از روانشناسان و مشاوران کاملا ضروری به نظر می‌رسد.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

در مضمون اجتماعی نیز برخی از مضامین مهم شامل: ناسازگاری‌های اجتماعی با دیگر همسالان، ضعف در سرمایه اجتماعی به نسبت دیگر افراد، ظرفیت پایین تاب‌آوری و انعطاف‌پذیری در ارتباطات اجتماعی و نبود ارتباطات اجتماعی مناسب همکلاسی‌ها در مدرسه شناسایی شد. در همین راستا نتایج پژوهش فرهمند و دانافر (۱۳۹۶)، نیز نشان داد؛ سرمایه اجتماعی و به طور کلی ابعاد اجتماعی در دانش‌آموزان تراجنسیتی به درستی شکل نگرفته است. که همین موضوع سبب می‌شود تا این افراد در فعالیت‌های گروهی و جمعی حضور فعال نداشته باشند. از راهکارهای شناسایی شده پژوهش حاضر در بخش روانی مضامینی نظیر؛ مشارکت دادن دانش‌آموزان تراجنسیت در برنامه‌های گروهی کلاس در مدارس، توجه بیشتر دبیران تربیت‌بدنی به مشارکت‌دادن دانش‌آموزان تراجنسیتی در فعالیت‌های ورزشی و ایجاد برنامه آموزش عمومی به تمامی دانش‌آموزان در زمینه آشنایی و نحوه ارتباط با افراد تراجنسیت می‌باشد. در همین راستا گیلنی و همکاران (۲۰۲۱)، بیان کرد؛ بهبود ابعاد اجتماعی در رفتارهای فردی دانش‌آموزان تراجنسیتی، نقش مهمی در مشارکت آنان در فعالیت‌های ورزشی و گروهی دارد. در جمع‌بندی بخش اجتماعی می‌توان گفت؛ توجه به عوامل اجتماعی و توسعه آن در دانش‌آموزان تراجنسیتی اثرات مثبتی را در راستای حضور آنان در فعالیت‌های ورزشی به دنبال دارد.

بیشترین مضامین در عوامل موثر بر ناتوانی‌های یادگیری و کاهش انگیزه مشارکت فعال دانش‌آموزان تراجنسیتی در فراگیری درس تربیت بدنی مدارس در بخش حمایتی شناسایی شد؛ که شامل: نبود حمایت کافی از سوی دیگران و مسئولان مدرسه، نبود حمایت کافی از سوی خانواده‌ها و در مواردی طردشدن از سوی خانواده، بروز احساس تبعیض بین فردی در مقایسه با دیگر هم کلاسی‌ها، محرومیت از حضور در فعالیت های ورزشی توسط مسئولان مدارس، رغبت کم دیگر افراد به حضور افراد تراجنسیت در فعالیت های ورزشی، نبود آگاهی کافی دبیران تربیت بدنی از نحوه مشارکت دادن افراد تراجنسیت در ورزش، قبح فرهنگی مشکلات تراجنسیتی‌ها در داخل کشور، نبود قوانین شفاف در ارتباط با حضور مشترک تراجنسیت‌ها با دیگران در فعالیت‌های ورزشی، نگاه منحرفانه دیگران به رفتارهای افراد تراجنسیت، ترس از تمسخر توسط دیگر همکلاسی‌ها به علت مهارت کمتر در انجام فعالیت‌های ورزشی و تجربیات ناخوشایند خشونت فیزیکی توسط دیگر همکلاسی‌ها می‌باشد. در همین راستا نتایج پژوهش افروزه (۱۳۹۹)، نشان داد؛ نبود قوانین حمایتی از تراجنسیتی‌ها، نبود پذیرش اجتماعی از سوی دیگران نسبت به آن‌ها و احساس تبعیض تراجنسیتی‌ها در شرایط مشابه و برابر با دیگر افراد از دلایل مشارکت‌نکردن تراجنسیتی‌ها در ورزش می‌باشد. در نتایج پژوهش فرهمند و دانافر (۱۳۹۶)، نیز بیان شد؛ قضاوت‌های منفی دیگران نسبت به تراجنسیتی‌ها سبب انزوای آنان و دور شدن از فعالیت‌های گروهی می‌شود. در ادامه نتایج پژوهش کندی (۲۰۱۸)، نشان داد؛ شناخت کم معلمان ورزش و درک نادرست مربیان از تراجنسیتی‌ها سبب کاهش مشارکت این افراد در فعالیت‌های ورزشی می‌شود. و نتایج پژوهش جونز و همکاران (۲۰۱۷)، نشان داد؛ یکی از مهم‌ترین عوامل کاهش مشارکت افراد تراجنسیتی در ورزش؛ ترس از مورد پذیرش قرار نگرفتن توسط دیگران می‌باشد. از راهکارهای شناسایی شده در بخش حمایتی شامل: مشارکت دادن دانش‌آموزان تراجنسیت در برنامه‌های گروهی کلاس در مدارس، طراحی فعالیت ورزشی متناسب با شرایط فیزیولوژیکی و جسمانی افراد تراجنسیت، کمک به شناخت هویت جنسی آنان با استفاده از ابزارهای مرتبط نظیر؛ مشاوره و یا عمل تغییر جنسیت، معرفی دانش‌آموزان تراجنسیت به سازمان‌های حمایت‌کننده مرتبط با آنان از سوی مدارس، حمایت مسئولان مدرسه و خانواده‌ها از دانش‌آموزان تراجنسیت و ایجاد حس اعتماد در آن‌ها، توجه بیشتر دبیران تربیت‌بدنی به مشارکت‌دادن دانش‌آموزان تراجنسیتی در فعالیت‌های ورزشی، تدوین مقررات و منشور اخلاقی در حمایت از دانش‌آموزان تراجنسیت در مدارس، ایجاد فضای رشد و یادگیری مناسب همسان با دیگر دانش‌آموزان، دعوت به برگزاری جلسات مشاوره با خانواده این افراد از سوی مدارس با کمک روانشناسان، استفاده از روانشناسان در در زمینه برطرف کردن مشکلات فردی افراد تراجنسیت در ورزش، از بین بردن محدودیت‌ها برای دانش‌آموزان تراجنسیت و برخورد قانونی با پدیده انگزنی در ارتباط با افراد تراجنسیت می‌باشد. در همین راستا نتایج پژوهش ارنست (۲۰۲۰)، نشان داد؛ حمایت و پذیرش خانواده از دانش‌آموزان تراجنسیت، همکاری مدارس با والدین و استفاده از روانشناسان به کم کردن مشکلات و محافظت از تراجنسیتی‌ها در مدارس کمک بسیاری می‌کند. در ادامه الینگ - ماچارتزکی (۲۰۱۷)، نیز بیان کردند؛ یکی از عوامل موثر در مشارکت تراجنسیتی‌ها در ورزش؛ مقبولیت و پذیرش آنان از سوی جامعه می‌باشد. همچنین نتایج پژوهش آچلین (۲۰۱۷)، نشان داد؛ تدوین مقررات رسمی در راستای حمایت از دانش‌آموزان تراجنسیتی در ورزش با همکاری سازمان آموزش و پرورش و دولت، نقشی تاثیرگذار در بهبود وضعیت فعلی دانش‌آموزان تراجنسیتی در فعالیت‌های ورزشی مدارس به دنبال دارد. که این موارد هم‌راستا با نتایج پژوهش حاضر می‌باشد. در جمع‌بندی بخش حمایتی می‌توان گفت؛ حمایت از دانش‌آموزان تراجنسیتی افزون بر اینکه باید در محیط خانواده مورد توجه بیشتری قرار بگیرد؛ در مدارس نیز بایستی قوانین و یا منشورهایی به عنوان ارزش مدنظر همه‌ی افراد در مدرسه باشد؛ تا این دانش‌آموزان در محیط مدرسه و خانواده احساس تبعیض نکنند. ضمنا وجود قوانین شفاف در سطح

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

جامعه نیز به از بین بردن تبعیض بین تراجنسیتی‌ها و افراد عادی کمک بسیاری می‌کند؛ و سبب می‌شود تا افراد به خودشان اجازه ندهند با این گروه از افراد جامعه بدرفتاری کنند.

برخی از مضامین فرعی تاثیرگذار در مضمون‌های اصلی جسمانی و محیطی که سبب اختلال یادگیری و کاهش انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعال درس تربیت‌بدنی در مدارس می‌شود؛ شامل: آمادگی جسمانی ضعیف‌تر دانش‌آموزان تراجنسیتی به نسبت دیگر هم کلاسی‌ها در مدرسه، مشکلات فیزیولوژیکی دانش‌آموزان تراجنسیت، بروز احساس ناامنی در زمان حضور در موقعیت‌های جمعی و کمبود امکانات بهداشتی در مدارس است. در همین راستا جونز و همکاران (۲۰۱۷)، کمبود فضای ایمن و بهداشتی را از عوامل مشارکت-نکردن تراجنسیتی‌ها در ورزش بیان کردند. همچنین ریسر (۲۰۰۵)، عوامل وضعیت بدنی و فیزیولوژیکی را از دلایل مشارکت‌نکردن تراجنسیتی‌ها در ورزش برشمرد. بیک و همکاران (۲۰۱۵)، نیز عوامل جسمانی را مفهومی تاثیرگذار در مشارکت نکردن تراجنسیتی‌ها در ورزش بیان کردند. از راهکارهای موثر در بخش مضمون‌های جسمانی و محیطی عواملی شامل: طراحی فعالیت ورزشی متناسب با شرایط فیزیولوژیکی و جسمانی افراد تراجنسیت، ایجاد محیطی ایمن و بهداشتی به منظور انگیزه مشارکت دانش‌آموزان تراجنسیت در فعالیت‌های ورزشی و بهبود سیستم‌های بهداشتی در مدارس شناسایی شد. در همین راستا آرچیبالد (۲۰۱۹)، طراحی تمرینات ورزشی متناسب با شرایط بدنی افراد تراجنسیتی را از عوامل افزایش توان یادگیری و بالارفتن انگیزه مشارکت تراجنسیتی‌ها در ورزش می‌داند. در جمع‌بندی بخش جسمانی و محیطی می‌توان گفت؛ دانش‌آموزان تراجنسیتی به علت شرایط بدنی ضعیف‌تری که عموما نسبت به دیگر دانش‌آموزان دارند؛ بایستی به وضعیت جسمانی آنان بیشتر توجه شود و تمرینات ورزشی را متناسب با شرایط جسمانی آنان در مدارس، توسط معلمان تربیت‌بدنی ارائه شود.

در ادامه برخی از مهم‌ترین مفاهیم مضمون‌های اصلی فردی و مقبولیت شامل: مشکلات خانوادگی دانش‌آموزان تراجنسیت، نشناختن هویت جنسی و یا شناخت ناکافی از هویت جنسی به نسبت دیگران، بروز احساس پذیرفته نشدن از سوی همکلاسی‌ها در فعالیت‌های ورزشی و داشتن سابقه نامطلوب حضور در فعالیت‌های ورزشی در گذشته است. در همین راستا افروزه (۱۳۹۹)، ناآگاهی‌های فردی را از عوامل مشارکت‌نکردن دانش‌آموزان تراجنسیتی در ورزش می‌داند. برخی از راهکارهای موثر در این بخش شامل؛ پرورش خودآگاهی در دانش‌آموزان تراجنسیتی با کمک روانشناسان، تغییر نگاه همکلاسی‌ها به این دسته از افراد با برنامه‌های آموزشی، فرهنگ‌سازی رسانه و آگاهی‌بخشی در ارتباط با مشارکت دانش‌آموزان تراجنسیت در فعالیت‌های جمعی می‌باشد. که در این بخش نیز افروزه (۱۳۹۹)، فرهنگ-سازی رسانه‌ها را عاملی تاثیرگذار در افزایش مشارکت تراجنسیتی‌ها در ورزش بیان کرده است. بنابراین در جمع‌بندی این بخش می‌توان بیان کرد؛ ارائه آموزش همگانی به تمامی افراد در خصوص مشارکت تراجنسیتی‌ها در فعالیت‌های گروهی و همچنین فرهنگ‌سازی نحوه ارتباط با این گروه از افراد جامعه؛ اثرات مثبتی را به منظور حضور تراجنسیتی‌ها در ورزش به دنبال دارد.

دو مضمون اصلی پایانی شناسایی شده نیز وضعیت پوششی و ناهنجاری‌ها می‌باشند؛ که با مضامین فرعی مرتبط با آن شامل: خجالت دانش‌آموزان تراجنسیت از مشخص‌شدن وضعیت بدنی خود در برابر دیگران، شیوع مصرف دخانیات در افراد تراجنسیتی و تضاد این معضل با فعالیت‌های ورزشی و عادت به سبک زندگی منحرفانه، نقشی تاثیرگذار در کاهش توان یادگیری و مشارکت دانش‌آموزان تراجنسیتی در فعالیت‌های ورزشی دارند. در همین راستا نتایج پژوهش گیلنی و همکاران (۲۰۲۱) و جونز و همکاران (۲۰۱۷)؛ نشان داد؛ ترس و نارضایتی از نشان دادن وضعیت بدنی و پوششی خود به دیگران، از اصلی‌ترین عوامل در زمینه مشارکت‌نکردن تراجنسیتی‌ها در ورزش می‌باشد. برخی از راهکارهای اثربخش در این زمینه شامل؛ شناسایی انگیزه دانش‌آموزان تراجنسیت از مصرف دخانیات و آگاهی بخشی به آنان در این زمینه و ایجاد مکانی مناسب در زمان تعویض لباس برای انجام فعالیت ورزشی در مدارس می‌باشد. در این بخش نیز نتایج پژوهش افروزه (۱۳۹۹)، جونز و همکاران (۲۰۱۷)، نشان داد؛ توسعه امکانات در مدارس و ایجاد محیطی امن و بهداشتی در مدارس، نقشی تاثیرگذار در افزایش توان یادگیری و مشارکت فعال دانش‌آموزان تراجنسیتی در ورزش دارد. در جمع‌بندی این بخش می‌توان گفت؛ ایجاد محیطی امن و بهداشتی در مدارس انگیزه کافی را برای دانش‌آموزان تراجنسیتی در مشارکت فعالیت‌های ورزشی فراهم می‌سازد.

با توجه به اینکه پژوهش حاضر با رویکرد کیفی زمینه موضوعی مطالعه مورد نظر را مورد بررسی قرار داد و همچنین با در نظر گرفتن اینکه در پژوهش حاضر از جامعه آماری محدود به یک بخش خاص مورد بررسی قرار گرفت؛ ممکن است بررسی‌ها در محیط جغرافیایی گسترده‌تر نتایج دیگری را نیز به دنبال داشته باشد که در همین راستا پیشنهاد می‌گردد زمینه موضوعی مطالعه حاضر توسط دیگر پژوهشگران در محیط‌های دیگر و با روش‌های آماری دیگری نیز مورد بررسی قرار گیرد. در نهایت می‌توان گفت در این پژوهش سعی شده تا با استفاده از تجربیات افراد مرتبط با موضوع راهکارهایی ارائه شود تا سازمان آموزش و پرورش و مدارس با بکارگیری از آن زمینه

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

مشارکت فعال دانش‌آموزان تراجنسیتی در ورزش را در کنار دیگر دانش‌آموزان در مدارس فراهم کنند. تا این دانش‌آموزان به مانند دیگر همسالان در مدرسه از مزایای حضور در فعالیت‌های ورزشی بهره‌مند شوند. بنابراین به سازمان‌های مرتبط پیشنهاد می‌شود تا با از بین بردن اثر عوامل شناسایی شده و استفاده از راهکارهای پیشنهادی در این پژوهش، زمینه شکل‌گیری فضای مناسب یادگیری و مشارکت دانش‌آموزان تراجنسیتی در ورزش را فراهم سازند.

منابع

افروزه، م.ص. (۱۳۹۹). شناسایی موانع مشارکت افراد تراجنسیتی در ورزش (رویکرد مبتنی بر نظریه داده بنیاد). *مدیریت و توسعه ورزش*، ۹ (۴)، ۳۸-۵۷.

انصاری، س.، حاجی حسنی،ک.، حاجی حسنی، پ.، حاجی حسنی،ک. (۱۴۰۰). بررسی اختلال های یادگیری و میزان شیوع آن در بین دانش آموزان. *پیشرفت های نوین در روانشناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش*، ۴(۳۴)، ۴۴-۳۴.

علیخواه، ف.، نادمی.، م، ضیاء ناصرانی، م. (۱۳۹۴). تجربه انگ زنی و اختلال هویت جنسیتی؛ آثار و پیامدها. *مجله دانشکده بهداشت و انستیتو تحقیقات بهداشتی*، ۱۳(۱)،۴۳-۵۶.

فرهمند، م.، دانافر، ف. (۱۳۹۶). تحلیل مشکلات فردی- اجتماعی تراجنسی‌ها. *مطالعات و تحقیقات اجتماعی در ایران*. ۶ (۴)، ۷۳۶-۷۶۵.

قهرمان شهرکی، م.، قدیری، ف.، بهرام، ع. (۱۳۹۸). تاثیر رویکرد معلم محور و جو تبحرگرا بر سطح فعالیت بدنی دانش آموزان دختر زیر ۸ سال. *پژوهش در ورزش تربیتی*، ۷ (۱۷)، ۱۰۱-۱۲۰.

لقمانی، م.، قلیدهنه، م.، حسن نژاد، م. (۱۳۹۷). اثر سبک های تدریس معلمان تربیت بدنی بر هدف مداری ورزشی دانش آموزان. *پژوهش در ورزش تربیتی*، ۶ (۱۵)، ۷۲-۵۳.

مازیاری، م.، کاشف، س.م.، سیدعامری، م.ح. (۱۳۹۵). بررسی علل بی انگیزگی دانش آموزان متوسطه از مشارکت در فعالیت های تربیت بدنی و ارتباط آن با حمایت اجتماعی. *پژوهش های فیزیولوژی و مدیریت در ورزش*، ۸ (۱)، ۱۱۹-۱۳۲.

موحد، م.، حسین زاده کاسمانی، م. (۱۳۹۱). رابطه اختلال هویت جنسیتی با کیفیت زندگی. *رفاه اجتماعی*، ۱۲ (۴۴)، ۱۱۱-۱۴۲.

Acklin, K. L. (2017). Hurdling gender identity discrimination: The implications of state participation policies on transgender youth athletes ability to thrive. *Boston college journal of law & social justice*, *37*(1), 145-107.

Archibald, C. J. (2019). Transgender and intersex sports rights. *Virginia journal of social policy & the law*, *26*(3), 246-76.

Bedard, C., Hanna, S., & Cairney, J. (2020). A longitudinal study of sport participation and perceived social competence in youth. *Journal of Adolescent Health*, *66*(3), 352-359.

Beek, T. F., Kreukels, B. P., Cohen-Kettenis, P. T., & Steensma, T. D. (2015). Partial treatment requests and underlying motives of applicants for gender affirming interventions. *The journal of sexual medicine*, *12*(11), 2201-2205.

Colaizzi, P. F. (1978). *Psychological research as the phenomenologist views it.* New York: Oxford university press.

D'Elia, F. (2020). Teachers' perspectives about contents and learning aim of physical education in Italian primary school. *Journal of Human Sport and Exercise*, *15*(2), 279-288.

Elling-Machartzki, A. (2017). Extraordinary body-self narratives: Sport and physical activity in the lives of transgender people. *Leisure Studies*, *36*(2), 256-268.

Ernst, K. Q. (2020). *A Guide for Schools: Understanding and working with parents of transgender students*. Doctoral dissertation, Widener University, 1-123.

Flores, A. R., Haider-Markel, D. P., Lewis, D. C., Miller, P. R., Tadlock, B. L., & Taylor, J. K. (2020). Public attitudes about transgender participation in sports: The roles of gender, gender identity conformity, and sports fandom. *Sex Roles*, *83*(5), 382-398.

Gilani, M., Wallach, P., & Kyriakou, A. (2021). Levels of physical activity and barriers to sport participation in young people with gender dysphoria. *Journal of Pediatric Endocrinology and Metabolism*, *34*(6), 747-753.

Golafshani, N. (2003). Understanding reliability and validity in qualitative research. *The qualitative report*, *8*(4), 597-607.

Jones, B. A., Arcelus, J., Bouman, W. P., & Haycraft, E. (2017). Sport and transgender people: A systematic review of the literature relating to sport participation and competitive sport policies. *Sports medicine*, *47*(4), 701-716.

Kennedy, R. H. (2018). *A qualitative inquiry into the experiences of transgender youth on high school sports teams.* Doctoral dissertation, Drexel university, 1-127.

Opstoel, K., Chapelle, L., Prins, F. J., De Meester, A., Haerens, L., van Tartwijk, J., & De Martelaer, K. (2020). Personal and social development in physical education and sports: A review study. *European physical education review*, *26*(4), 797-813.

Reeser, J. C. (2005). Gender identity and sport: is the playing field level? *British journal of sports medicine*, *39*(10), 695-699.

Rodriguez-Ayllon, M., Cadenas-Sánchez, C., Estévez-López, F., Muñoz, N. E., Mora-Gonzalez, J., Migueles, J. H., Molina-García, P., Henriksson, H., Mena-Molina, A., & Martínez-Vizcaíno, V. (2019). Role of physical activity and sedentary

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]
[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]

behavior in the mental health of preschoolers, children and adolescents: A systematic review and meta-analysis. *Sports medicine*, *48*(9), 1383-1410.

Syrmpas, I., Kolovelonis, A., & Goudas, M. (2020). After school exercise: A program to promote students physical activity i. Theoretical background and program development (Short version of a greek article). *Inquiries in sport & physical education*, *18*(2), 78-86.

[Downloaded from frooyesh.ir on 2026-10-09]

[DOR: 20.1001.1.2383353.1400.10.12.16.8]